

Būtiskākās Eiropas Savienības zvejas kontroles regulējuma izmaiņas, kas ietekmēs zvejnieku un iesaistīto operatoru darbību

1. Nekavējoties spēkā stāsies:

Zvejas kontroles regulas 10.pants “Automātiskās identifikācijas sistēma”
Pamatojoties uz Direktīvas 2002/59/EK 6.a pantu visi Eiropas Savienības zvejas kuģi, kuru lielākais garums pārsniedz 15 metrus, ir jābūt obligāti aprīkoti ar automātiskās identifikācijas sistēmu (AIS). Eiropas Savienības zvejas kuģa kapteinis ārkārtas apstākļos var izslēgt AIS tikai tad, ja kapteinis uzskata, ka ar tā darbību ir nenovēršami apdraudēta apkalpes drošība vai aizsardzība. Ja AIS ir izslēgta saskaņā ar šo punktu, **kapteinis ziņo par šo darbību** un tās veikšanas iemeslu kuģa karoga dalībvalsts kompetentajām iestādēm un attiecīgā gadījumā arī piekrastes valsts kompetentajām iestādēm. Kad šajā punktā minētā situācija ir beigusies, kapteinis restartē AIS darbību, tiklīdz briesmu avots ir zudis.

2. 2 gadu laikā spēkā stāsies

2.1) Zvejas kontroles regulas 9.pants “Zvejas kuģu pārraudzības centrs”
Uz **katra Eiropas Savienības zvejas kuģa** ir uzstādāma pilnībā funkcionējoša kuģu novērošanas sistēma, kas kuģu monitoringa sistēmai ļauj automātiski noteikt minētā kuģa atrašanās vietu un identificēt to, regulāros intervālos automātiski pārraidot kuģa atrašanās pozīcijas datus. **(vairs nav saglabātas iepriekš pastāvējušās atkāpes zvejas kuģiem, kuru garums ir 12-15 m).** Kuģu monitoringa sistēmas ļauj karoga dalībvalsts zvejas uzraudzības centram, jebkurā laikā iegūt datus par zvejas kuģa atrašanās vietu. Kuģa pozīcijas datu pārraidīšanai un datu iegūšanai izmanto vai nu satelītsavienojumu, vai arī, ja iespējams, sauszemes mobilo tīklu vai citu līdzvērtīgu tehnoloģiju.

Kā **izņēmums** no šīs prasības ir Eiropas Savienības zvejas kuģi ar garumu līdz 12 metriem, kuriem drīkst būt ierīce, bet kas nav jāuzstāda uz kuģa, piemēram, zvejnieka mobilajā tālrunī ar GPS funkciju, var būt attiecīgā mobilā aplikācija, kas ļautu automātiski noteikt kuģa atrašanās vietu un to identificēt, kamēr kuģis atrodas jūrā, regulāros intervālos reģistrējot un pārraidot kuģa pozīcijas datus, izmantojot satelītsavienojumu vai jebkādu citu tīklu. Dalībvalstis var izvēlēties un noteikt šādu alternatīvu kuģu monitoringa sistēmu.

2.2) Zvejas kontroles regulas 14.pants “Zvejas žurnāla aizpildīšana” (šis punkts vairāk ir saistošs Zemkopības ministrijai un attiecas uz LZIKIS izmaiņu nodrošināšanu)

E- zvejas žurnālu forma/informācija jāpilnveido līdz 2025. gada beigām, lai tajā tiktu iekļauta:

1) Sīkāka informācija par jutīgām sugām (14. panta 8. punkts)

Dzīvsvara kilogramos izteiktus daudzumus vai, attiecīgā gadījumā, īpatņu skaitu, nozveju, kas ir ievainoti, miruši vai dzīvi atbrīvoti.

Par šo Eiropas Komisija var sniegt papildus norādījumus/jutīgo sugu sarakstu!

2) Iespēja paziņot par zvejas rīka nozaudēšanu (14. panta 7. punkts)

- pazaudētā zvejas rīka tips un aptuvenie izmēri;
- zvejas rīka nozaudēšanas datums un paredzamais laiks;

- vieta, kur zvejas rīks pazaudēts;
- pasākumi, kas veikti, lai atgūtu nozaudētos zvejas rīkus.

2.3) Zvejas kontroles regulas 14 panta (3) un (4) daļa: Atļautā nozvejas pielaide (MOT) zvejas žurnālā

Nelieli nozvejas daudzumi

Nākotnē būs pienākums ziņot par jebkura apmēra nozvejām. **Pēc 2 gadiem vairs nebūs atkāpes par mazām nozvejām līdz 50 kg (14. panta 1. punkts)**

Savukārt no 2024.gada vidus – jauktajām mazo pelaģisko zivju sugu nozvejām būs pielietojami atkāpes nosacījumi no vispārējās normas par atļauto nozvejas pielaidi (MOT) -10% apmēra katrai nozvejojatajai sugai.

Regulas 14. panta 4. punkts attiecas uz maziem nozveju daudzumiem līdz 100 kg.Šādiem nozveju apjomiem jauno nozveju MOT piemēro 20% apmērā katrai nozvejojatajai sugai.

Papildus informācija par Zvejas Kontroles Regulas 14. panta 3. un 4.daļas nosacījumiem

Nozvejas MOT vispārīgais noteikums (t.i. pieļaujamā pielaide starp no jūras paziņoto (PNO) un izkrauto daudzumu)	10% katrai sugai	
Nozvejām, kuru apjomi līdz 100 kg	20% katrai sugai	
Nozveju MOT izņēmums - nešķirotas mazās, pelaģiskās zivis (<u>unsorted small pelagic</u>):	Nozveja izkrauta ostā, kas ir iekļauta Eiropas Komisijas apstiprinātajā sarakstā un atbilst izraušanas un svēršanas nosacījumiem <i>(tie šobrīd vēl nav zināmi, Eiropas Komisijas īstenošanas akts tiks izstrādāts 6 mēnešu laikā)</i>	Nozveja izkrauta citā ostā vai izkraušanas vietā
Sugām, kuru apjoms nozvejā 2% un vairāk	Katrai sugai 10 % no kopējā no jūras (PNO) paziņotā daudzuma	10 % katrai sugai
Sugām, kuru apjoms nozvejā mazāks par 2 %	200 kg vai 0,5 % (atkārībā no tā, kurš rādītājs ir lielāks)	200 kg vai 20 % (atkārībā no tā, kurš rādītājs ir lielāks)

	katrai sugai no kopējā no jūras (PNO) paziņotā daudzuma	katrai sugai no PNO paziņotā daudzuma
Kopējais MOT (starp no jūras (PNO) paziņoto un izkrauto daudzumu)	10 % no jūras (PNO) paziņotā daudzuma	

Eiropas Komisija pilnvarota 6 mēnešu laikā izstrādāt ieviešanas aktu, kurā tiks noteikti nosacījumi nozveju izkraušanām un svēršanai. Tāpat Eiropas Komisija apstiprinās dalībvalstu paziņoto ostu sarakstu (ostām jāatbilst attiecīgiem nosacījumiem, jānodrošina nozveju izkraušanas kontrole utt.)

Pēc dalībvalstu pieprasījuma Eiropas Komisija var prasīt, lai EFCA izstrādā vienotas tehniskās vadlīnijas, ar labas prakses piemēriem nozveju MOT izņēmumu piemērošanai.

Nozveju MOT kontekstā var tikt atzīmētas arī izmaiņas **Baltijas jūras daudzgadu plāna (turpmāk - BS MAP) Regulā** (regulas Nr. 1139/2016 13. panta grozījumi tika iekļauti kontroles regulējuma paketē). Šīs izmaiņas paredz izņēmumus no Kontroles regulas 14. panta 3. un 4. daļas (4 gadus pēc tam, kad spēkā stāsies Kontroles regulas grozījumi) – ja sugas izkraus nešķirotas, tad nozvejas MOT ir pieļaujams līdz 20 % katrai sugai. (*šobrīd BS MAP ir 10 % no kopējā daudzuma, kas paturēts uz kuģa*).

Tomēr, ja tiek izmantots nosacījums par to, ka mazo pelagisko zivju sugu nozvejas izkrauj nešķiroti sarakstā iekļautajās ostās, tad atbilstoši Kontroles regulas 14. panta 3. daļas a) punktam, būs jāpiemēro šajā regulā paredzētais nozvejas MOT.

Vienlaikus Zvejas kontroles regulā ir paredzēti jauni kritēriji, kad nozvejas MOT pārkāpums tiek atzīts par smagu. Šī **prasība stāsies spēkā 2024.gada vidū**. Dalībvalstij ir jāpārlicinās, ka nozvejas MOT noteikumu pārkāpumi, kas atbilst attiecīgajiem kritērijiem, tiek kvalificēti kā nopietni pārkāpumi un tādi tiek uzraudzīti saskaņā ar valsts tiesību aktiem saskaņā ar Kontroles regulas 89. pantu un saskaņā ar 92. pantu tiek piemēroti attiecīgi soda punkti.

2.4) Zvejas kontroles regulas 15.pants “Zvejas žurnāla elektroniska iesniegšana”

E-zvejas žurnālam un E izkraušanas deklarācijai zvejas kuģiem ar lielāko garumu no 12 m līdz 15 m - **vairs nav atkāpes**

Eiropas Savienības zvejaskuģu, kuru lielākais garums ir **mazāks par 12 metriem**, kapteiņi zvejas žurnāla informāciju savas karoga dalībvalsts kompetentajai iestādei **elektroniski iesniedz pēc pēdējās zvejas operācijas pabeigšanas un pirms tiek sākta izkraušana.**

2.5) Jauni pienākumi attiecībā uz ārējo floti (Zvejas kontroles regulas 19. a pants un 20. (2. a) un (2. b) pants)

Eiropas Savienības zvejas kuģiem ir atļauts veikt izkraušanu trešās valsts ostās tikai tad, ja to kapteiņi savas karoga dalībvalsts kompetentajām iestādēm vismaz 48 stundas pirms paredzamās ierašanās trešās valsts ostā ir elektroniski iesnieguši informāciju un, ja karoga dalībvalsts nav noraidījusi šādu atļauju veikt izkraušanu (regula paredz arī iespēju noteikt īsāku termiņu, kas nav īsāks par divām stundām, ņemot vērā zvejas produktu veidu un attālumu starp zvejas vietām un ostu u.c. aspektus).

2.6) Zvejas kontroles regulas 55. pants “Atpūtas zveja”

Dalībvalstis nodrošina, ka atpūtas zveja to teritorijā un Eiropas Savienības ūdeņos notiek veidā, kas ir saskanīgs ar kopējās zivsaimniecības politikas mērķiem un noteikumiem.

Šajā nolūkā piekrastes dalībvalstīs ir jāievieš **elektroniska sistēma atpūtas zvejā gūto nozveju reģistrēšanai un ziņošanai par tām.**

Tāpat piekrastes dalībvalstis **nodrošina, ka atpūtas zvejā iesaistītas fiziskas personas ir reģistrētas un ka tās savas nozvejas reģistrē un ziņo**, izmantojot elektronisko sistēmu, ko izstrādā vai nu pati dalībvalsts, vai arī dalībvalsts var pieprasīt Eiropas Komisijai izveidot šādu sistēmu, kur nozvejas tiktu reģistrētas šādā veidā:

a) attiecībā uz sugām, krājumiem vai krājumu grupām, uz ko attiecas Eiropas Savienības noteikti saglabāšanas pasākumi, kurus konkrēti piemēro atpūtas zvejai, piemēram, kvotas, nozvejas limiti un dienas individuālie limiti – ziņo katru dienu;

b) attiecībā uz sugām, krājumiem vai krājumu grupām, kuru zvejas iespējas ir noteikusi Eiropas Savienība vai uz kurām attiecas daudzgadu plāns, vai uz kurām attiecas izkraušanas pienākums, un attiecībā uz kurām Zivsaimniecības zinātnes, tehnikas un ekonomikas komitejas (ZZTEK), ICES vai līdzvērtīgas zinātniskas struktūras zinātniskais ieteikums liecina, ka atpūtas zveja būtiski ietekmē zvejas izraisīto zivju mirstību – ziņo sākot no 2030. gada 1. janvāra.

Eiropas Komisija ar īstenošanas aktiem papildus var pieņemt to sugu, krājumu vai krājumu grupu sarakstu, kurām piemēro atpūtas zvejas ziņošanas prasības, un noteikt šo nozveju reģistrēšanas un ziņošanas biežumu.

3. 4 gadu laikā spēkā stāsies

3.1) Zvejas kontroles regulas 13. pants “Attālais elektroniskais monitoring” (REM).

Nolūkā uzraudzīt un kontrolēt izkraušanas pienākumu dalībvalstis nodrošina, ka uz tādiem Savienības nozvejotājukuģiem, kuru lielākais garums ir 18 metri vai vairāk un kuri kuģo ar to karogu un rada augstu izkraušanas pienākuma neievērošanas risku, ir uzstādīta un darbojas REM sistēma.

Eiropas Komisija pamatojoties uz izkraušanas pienākuma neievērošanas riska novērtējumu, ar īstenošanas aktiem nosaka Savienības nozvejotājukuģu flotes segmentus, uz kuriem attiecas pienākums uzstādīt uz kuģa REM sistēmu; Eiropas

Komisija paredz arī noteikumus par prasībām REM sistēmai, tās tehniskajām specifikācijām, uzstādīšanu, uzturēšanu un darbību, un laikposmu, cik ilgi REM sistēma ir jāekspluatē.

3.2) Zvejas kontroles regulas 39.a pants “Nepārtraukts dzinēja jaudas monitorings”

Dalībvalstis, pamatojoties uz riska novērtējumu, nosaka, kuri kuģi, kas aprīkoti ar iebūvētiem galvenajiem dzinējiem, kuru sertificētā dzinēja jauda pārsniedz 221 kilovatu, un kuri izmanto velkamus zvejas rīkus, rada augstu neatbilstības risku kopējās zivsaimniecības politikas noteikumiem par dzinēja jaudu. Tās nodrošina, ka minētie kuģi ir aprīkoti ar pastāvīgi uzstādītām sistēmām, kas nepārtraukti mēra un reģistrē dzinēja jaudu.

Eiropas Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka sīki izstrādātus noteikumus par minēto sistēmu uzstādīšanu, tehniskajām prasībām un parametriem.

3.3) Zvejas kontroles regulas 41. pants “Dzinēja jaudas verifikācija”

Attiecībā uz nozvejotājukuģiem, kas nav aprīkoti ar nepārtraukta monitoringa sistēmu, dalībvalstis pēc riska analīzes, izmantojot visu pieejamo informāciju par attiecīgā kuģa parametriem, verificē dzinēja jaudas konsekvenci saskaņā ar paraugu ņemšanas plānu, kura pamatā ir Komisijas ar īstenošanas aktiem noteiktā metodika.

4. NNN zvejas regulas būtiskas izmaiņas

NNN Regulas III nodaļā noteiktā nozvejas sertifikācijas sistēma iepriekš bija papīra formā, un tāpēc tā nebija efektīva un neatbilda zvejas produktu digitālajai izsekojamības sistēmai. Saskaņā ar starptautiskajām saistībām un sistēmas efektīvas īstenošanas nolūkā arī NNN Regula tika grozīta, lai izveidotu datubāzi nozvejas sertifikātu (CATCH) un saistīto dokumentu pārvaldības vajadzībām, kas būtu balstīta uz datorizētu, integrētu veterināro sistēmu - Kopienas tirdzniecības kontroles un ekspertu sistēmu TRACES un nodrošinātu iespēju veikt uz riska analīzi balstītu kontroli, samazinātu krāpnieciska importa iespējas un atvieglotu dalībvalstu administratīvo slogu.

Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus NNN Regulas īstenošanā, jo īpaši lai nodrošinātu tādas informācijas un dokumentu integrētu pārvaldību, apstrādi, uzglabāšanu un apmaiņu, kuri attiecas uz pārbaudēm, verifikācijām, kontroli un citām attiecīgām oficiālām darbībām, kas saistītas ar zvejas produktu importu un eksportu, kā paredzēts NNN Regulā, Eiropas Komisijai tiek jāpiešķirtas īstenošanas pilnvaras attiecībā uz tādas sistēmas CATCH izstrādi un darbību, kas balstīta uz TRACES.

NNN regula paredz, ka **zvejas produktu importētājs Eiropas Savienībā, izmantojot CATCH, elektroniski iesniedz** tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kurā zvejas produktus paredzēts importēt, paredzēto nozvejas sertifikātu kopā ar regulas II pielikuma papildinājumā prasītajām ziņām par to transportēšanu, apstrādes rūpnīcas

deklarāciju un citu informāciju. Nozvejas sertifikātu kopā ar visiem atbilstīgajiem pavaddokumentiem vismaz **trīs darbdienu pirms plānotā ierašanās laika** iesniedz vietā, kurā notiek ievešana Eiropas Savienības teritorijā.